

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3.

Nr. Wilno, dn. 12 stycznia 1933 r.-

790.

T r e ś ć n u m e r u :

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.	Dział.	Str.
1. "Lietuvos Žinios" w sprawie wileńskiej.-	I.	1.
K r o n i k a .		
2. Przyszły zjazd związku państw bałtyckich.-	"	"
3. Nowy dziekan korpusu dyplomatycznego w Kownie.-	"	"
4. Dokoła rokowań lit.-amerykańskich w sprawie długów.	"	"
III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.		
5. "Liet. Aidas" o opozycji przeciwko Tymcz. Komitetowi Lit. w Wilnie.-	III.	2.
K r o n i k a .		
6. Zamknięcie 42 organizacyj.-	"	"
7. Projekt ustawy o zmianie nazwisk.-	"	"
8. Ogólnokrajowy zjazd adwokatów przysięgłych.-	"	"

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Žinios" w sprawie wileńskiej.
"Liet.Žinios" Nr.7 z 10.I.1933 r.Art.p.t."W sprawie wileńskiej".
Streszczenie:

O sprawie wileńskiej pisze się często. Nic zresztą dziwnego. Wilno jest stolicą Litwy, a ziemie zajęte przez Polskę z tamtej strony linii administracyjnej - ziemiami litewskimi. Nikt się o to na Litwie nie spiera, uważając za rzecz niepodlegającą kwestji. Zachodzą natomiast różnice zdań, co do sposobów wyzwolenia Wilna. Różnice te ostatnio stały się jeszcze jaskrawsze. Różnice te przejawiają się nie tylko w partji rządzącej i w partjach opozycyjnych, lecz nawet w Związku Wyzw.Wilna, który przecież specjalnie temi sprawami się zajmuje.

Za rządów Voldemarasa wyrzekła się Litwa stanu wojny z Polską, który to stan wyrażał protest przeciwko okupacji polskiej. Następnie zastąpiono linię demarkacyjną przez linię administracyjną, mającą charakter bardziej stały. Wreszcie usiłowano zalegalizować obrót handlowy z Polską. Z tego wynika, że stosunki z Polską miały ulegać powolnej zmianie i w końcu dojść do stanu normalnego.

Ostatnio obradował kongres wilnian, jakgdyby chcąc podkreślić chęć utrzymania sprawy wileńskiej w jej dawnym stadium.

Co zdziałał kongres wilnian? Zwrócił się do Papieża, pozdrowił rząd i wypowiedział się o tem i owem. Jeżeli chodzi o Papieża, to Papież popiera Polskę. Poza tem Polska posiada konkordat, na mocy którego Wileńszczyzna została oddana pod świecką i duchową władzę polską. Wreszcie Papież w takich wypadkach "nie wtrącają się do spraw politycznych". W związku z tem nie ma co oczekiwać jakichkolwiek poczynań ze strony Papieża.

Na tem właśnie polega zasadnicza różnica zdań. Zdaje się, że należałoby przede wszystkim uregulować sprawy własne. Kwestja wyzwolenia Wilna to nie żarty, a olbrzymia praca. Nie wystarcza tu "poparcia" jednego jakiegoś kierunku, nie wystarcza hasel jednego związku. Nie wystarcza też paszportu wileńskiego częstokroć nabywanego jedynie oficjalnie. O ile się poważnie myśli o wyzwoleniu Wilna, to należy się poważnie do tego przygotowywać. Dotychczas nie daje się tego zauważyć.

W Litwie Okupowanej również się nie stoi na wysokości zadania. Komitet Litewski nie umie poważnie się troszczyć o Litwinów i nie cementuje ich pod względem narodowym. Na kongresie wilnian stwierdzono z naciskiem, że Litwini z Okupowanej Litwy uciekają. Jest to objaw nawskroś ujemny i szkodliwy, gdyż właśnie Litwini powinni umacniać się w swym rodzinnym kraju. Mają oni do tego wszelkie prawa. Tymczasowy Komitet Lit., jak z tego wyraźnie wynika, nie umie pełnić swych obowiązków. Nic też dziwnego, że ostatnio doczekał się on zarzutów.

Przy rozstrzygnięciu problemu wileńskiego należy więc przedtem rozstrzygnąć inne zasadnicze kwestje, bez których poważna praca nie da się pomyśleć. Bez rozstrzygnięcia zasadniczych kwestyj przygotowawczych, sprawa wyzwolenia Wilna nie ~~ma~~ zdoła się poważnie posunąć naprzód.

K r o n i k a .

Przyszedł zjazd związku państw bałtyckich. Prasa kowieńska /I.33/: Jak podaje Elta z Rygi, w tych dniach w Narwie odbył się zjazd stałego komitetu Związku państw bałtyckich. Po rozważeniu bież. spraw, następnym trzeci zjazd komitetu uchwalono zwołać w 1933 r. w Kownie.

Nowy dziekan korpusu dyplomatycznego w Kownie. Prasa kowieńska /I.33/: Po wyjeździe nuncjusza Bartoloniego dziekanem korpusu dyplomatycznego w Kownie został, jak wiadomo, poseł niemiecki p.Morath. Z jego odwołaniem dziekanem korpusu dyplomatycznego zostaje poseł włoski p.Amadori.

Dokoła rokowań lit. - amerykańskich w sprawie długów wojennych. "Liet.Žin." /Nr.6.I.33/: W swoim czasie rząd litewski przesłał Ameryce notę w sprawie długów wojennych. W nocie tej podkreślała Litwa, że od 1924 r. po dziś dzień bilans

płatniczy jest w stosunku do Ameryki bierny. Wyraził się on już w sumie ok.100 milj.dolarów. Fakt ten musi być brany pod uwagę. Dług litewski względem Ameryki powstał z tytułu udzielonej Litwie w swoim czasie amunicji i odzieży. Jednak amunicja okazała się tak marnej jakości, że wypadło ją wyrzucić, zaś odzież też była stara i znożona. Dług z tego tytułu wyniósł 70 milj.litów. Rząd litewski prosi w swej nocie, by dług ten został zmniejszony i odsetki niższe.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Lietuvos Aidas" o opozycji przeciwko Tymcz.Komitetowi Lit. w Wilnie."Liet. Aidas" Nr.7 z 10.I.1933 r.Art.p.t."W jakim celu?".Streszczenie:

Sprawa wileńska jest bolesną raną w ciele narodu i państwa litewskiego. W związku z tem każde dotknięcie do tej rany jest rzeczą wielkiej wagi. Ostatnio część prasy litewskiej zdecydowała wyzyskać wydawnictwo, jakie się w Wilnie w litewskim języku przed kilku dniami ukazało, by mieć nastroje nie tylko wśród Litwinów z Litwy Okupowanej lecz i z Litwy Niepodległej. Chodzi tu o wydawnictwo wątpliwego pochodzenia p.t."Prieš Tekmę". Treść tego wydawnictwa nie pozwala sądzić, by pisali do "Prieš Tekmę" uczciwi i patriotyczni Litwini. Tymczasem afiszuje się w tem wydawnictwie w imieniu Litwinów i mówi się autorytatywnie o sprawach litewskich w Wileńszczyźnie.

Niema rodziny bez wyrodka. Wyrodki takie mogą się znaleźć też w narodzie litewskim. Jak wiadomo, w Radjostacji wileńskiej zasiada kilku usuniętych z łona miejscowego społeczeństwa litewskiego degeneratów, którzy codziennie pod dyktando okupantów próbują zatruwać społeczeństwo litewskie w Litwie Okupowanej. Wątplić należy, by jał ten podzielał. W swoim czasie wychodziło w Wilnie w jęz.litewskim pismo "Vytis". Po tem się okazało, że "Vytis" był wydawany za polskie pieniądze i prowadził judaszową robotę. Społeczeństwo litewskie umie się poznać na takich przejawach. Analogicznie przedstawia się sprawa wydawnictwa "Prieš Tekmę", który wylewa żółć z powodu Tymcz.Komitetu Lit. w Wilnie. Opozycja niektórych warstw względem Tymcz.Komitetu dała Polakom sposobność do wyzyskania oszczerczej kampanji. Związek pomiędzy "Prieš Tekmę" a Polakami nie ulega wątpliwości. Świadczą o tem niektóre ustępy pi-semka. M.in. pisze się tam np. o spowodowanym przez Tymcz.Komitet wysłaniu prof.Zemaitisa z Wilna. Zarówno "Prieš Tekmę", jak i Liet. Žinios" uwierzyli w tę wiadomość, powołując się na "dobrze poinformowane" Radjo Wileńskie. Świadczy to o zbyt wielkiem pokrewieństwie duchowem między "Prieš Tekmę" z Radjostacją wileńską. Dziwić się należy, że w Niepodległej Litwie są organy, które poświęcają takim głupstwom miejsce. Jest to woda na młyn polski. Cel takiego postępowania jest niezrozumiały.

K r o n i k a .

Z a m k n i ę c i e 42 o r g a n i z a c y j .Prasa kowieńska /I.1933/:Z rozporządzenia naczelników powiatów kowieńskiego i sejneńskiego zostało zamkniętych w Kownie i pow.sejneńskim 42 organizacje polityczne, kulturalne i gospodarcze za pogwałcenie ustaw. W Sejnach zamknięto miejscowy oddział partji ludowców.

P r o j e k t u s t a w y o z m i a n i e n a z w i s k .Prasa kowieńska /I.1933/:Departament Ochrony Obywatelskiej opracował projekt nowej ustawy o zmianie nazwisk i przesłał go do Gabinetu Ministrów. Nowa ustawa ułatwia Litwinom zmianę nazwiska o brzmieniu słowiańskiem lub niemieckiem. Do spraw zmiany nazwisk zamierza się powołać specjalną komisję, do której wejdą lingwiści oraz przedstawiciele Ministerstw Spraw Wewn. i Sprawiedliwości.

O g ó l n o k r a j o w y z j a z d a d w o k a t ó w p r z y s i ę g ł y c h .Prasa kow./I.33/:Rada Adwokatów przys.uchwaliła zwołać dn.5 lutego ogólnokrajowy zjazd adwokatów przys.Zjazd obrze nową Radę Związku adwokatów oraz rozważy sprawy, związane z reorganizacją sądownictwa w Litwie.Jak podają, zjazd opracuje memoriał do rządu przeciwko projektowi reorganizacji sądownictwa i adwokatury.-

B7